

Prof. Robert Grzeszczak

Katedra Prawa Europejskiego

Instytut Prawa Międzynarodowego Wydział Prawa i Administracji | Uniwersytet Warszawski

<http://robertgrzeszczak.bio.wpia.uw.edu.pl>

2 ćwiczenia, tematy:

UE jako organizacja międzynarodowa, cele i zasady Unii Europejskiej, charakter prawny UE, rozszerzenia Wspólnot/UE i rewizje traktatów stanowiących UE, procedura akcesyjna, procedura zawieszenia członkostwa, wystąpienie z UE, stowarzyszenie z Unią Europejską i jego formy, EOG, podstawy konstytucyjne członkostwa Polski w UE

Gospodarcza integracja ponadnarodowa – ideę dał: Jean Monnet, „moc sprawcza” *Deklaracją Schumana* z 1950, Wspólnoty Europejskie: Europejska Wspólnota Węgla i Stali 1951 (1952-2002), Europejska Wspólnota Gospodarcza (Wspólnota Europejska) i Europejska Wspólnota Energii Atomowej (EURATOM) 1957 (1958) – do dziś istniejącej

➤ **Rozwój integracji przez:**

- „pogłębianie” integracji – reformy, zmiany traktatów założycielskich, sukcesywne przenoszenie kompetencji z poziomu państwa na organy UE

a także

- „rozszerzania”: 1973, 1981, 1986, (1990...), 1995, 2004, 2007, 2013

➤ **Tryby i procedury zmiany traktatów, dotychczasowe rewizje:**

Traktat Fuzyjny, Jednolity Akt Europejski 1986/87, Traktat o Unii Europejskiej 1992/93

Traktat z Amsterdamu 97/1999, Traktat Nicejski 2001/03 Traktat z Lizbony 2007/09

· Traktaty akcesyjne z lat: 1973, 1981, 1986, 1995, 2004, 2007, 2011

➤ **Najważniejsze rewizje i zakres ich reform :**

1. Traktat ustanawiający jednolitą Radę i jednolitą Komisję WE (tzw. **Traktat o Fuzji**) z 8.04.1965 r. (w życie 1.01.1967 r.)

2. **Jednolity Akt Europejski** podpisany 18 lutego 1986 r., nazywany Traktatem Luksemburskim (w życie 1 lipca 1987 r.)

3. **Traktat z Amsterdamu** podpisany 2.10.1997 r. (pełna nazwa to: Traktat z Amsterdamu zmieniający Traktat o Unii Europejskiej, Traktaty ustanawiające Wspólnoty Europejskie oraz niektóre inne akty, wszedł w życie 1 maja 1999 r.)

4. **Traktat z Nicei** podpisany 26.02.2001 r. (pełna nazwa: Traktat z Nicei zmieniający Traktat o Unii Europejskiej, Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską oraz niektóre związane z nimi akty prawne, wszedł w życie 1 lutego 2003 r.)

5. **Traktat z Lizbony** zmieniający Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, podpisany 13 grudnia 2007 r., wszedł w życie 1.12.2009 r.

Procedura zmiany Traktatów art. 48 TUE (zwykła i uproszczona) – UWAGA - szerzej ten temat zostanie omówiony przy okazji zajęć na temat prawa pierwotnego UE.

➤ **Symbolika UE**

UNIA EUROPEJSKA JAKO ORGANIZACJA PONADNARODOWA

1 Proszę o lekturę odp. rozdziałów (części rozdziałów z rekomendowanych podręczników), a także lekturę dodatkowych materiałów

Pojęcie organizacji międzynarodowej:

Definiuje się jako celowy związek co najmniej 3 państw, powstały na podstawie umowy międzynarodowej, mającej charakter statutu i wyposażony w system stałych organów (definicje należy rozbudować w oparciu o lekturę podręczników).

Podmiotowość organizacji międzynarodowych – przejawia się m.in.:

- prawo zawierania umów międzynarodowych
- prawo wysyłania i przyjmowania przedstawicielstw dyplomatycznych
- prawo występowania z roszczeniami międzynarodowymi

art. 1 TUE / art. 47 TUE / art. 13 ust. 1 TUE

➤ **Cele UE - art. 3 TUE**

UE to organizacja: rządowa, wszechstronna, regionalna, półotwarta, o charakterze ponadnarodowym (supranarodowym)

Atrybuty organizacji ponadnarodowych:

- prawo stanowienia norm prawnych wiążących wszystkie państwa członkowskie
- oraz mogących kreować uprawnienia i zobowiązania także po stronie podmiotów indywidualnych
- autonomia sądowa – jeden organ jest upoważniony do interpretowania norm prawnych – TSUE
- autonomia finansowa – posiada swój budżet, niezależny od składek państw członkowskich

➤ **Charakter prawny Unii**

Z orzeczenia TS w sprawie 26/62 Van Gend en Loos:

„...Wspólnota stanowi nowy porządek prawny w prawie międzynarodowym, na rzecz którego państwa ograniczyły, jakkolwiek tylko w wąskich dziedzinach, swoje prawa suwerenne, i którego normy znajdują zastosowanie nie tylko do państw członkowskich, ale i pochodzących z nich jednostek ...”

Proszę o lekturę tego orzeczenia (załączam pod konspektem)

Konstytucyjny charakter traktatów

„nowy porządek prawny” – zob. wyrok TS w spr. 26/62 Van Gend en Loos/ „własny porządek prawny” 6/64 F. Costa p. ENEL

Opinia TSUE nr 1/91: *„...Traktat EWG, chociaż zawarty w formie umowy międzynarodowej, niemniej stanowi kartę konstytucyjną Wspólnoty opartą na zasadzie praworządności”*

UE i jej państwa członkowskie

art. 4 ust. 1 TUE / art. 4 ust. 2 TUE

Potwierdzenie oparcia na wspólnych wartościach - art. 2 TUE

- **CZŁONKOSTWO W UE** (zob. art. 49-51 TUE)
- **Procedura przystąpienia do UE** (art. 49 TUE)

Państwo musi spełniać określone kryteria. Można je podzielić na

1. polityczne i 2. ekonomiczne

lub

1. materialne 2. formalne

Procedura akcesji

Traktat akcesyjny – umowa międzynarodowa zawierana pomiędzy państwami członkowskimi UE a państwem/państwami ubiegającym się o członkostwo, określająca „warunki przyjęcia i wynikające z tego przyjęcia dostosowania w Traktatach stanowiących podstawę Unii”; składa się z traktatu o przystąpieniu i aktu przystąpienia.

- **Przebieg polskiej akcesji i Traktat akcesyjny z 2003 r.**

▪ **Wystąpienie z UE (art. 50 TUE) !!! - zad. - lektura dodatkowego materiału**

▪ **Zawieszenie członkostwa w UE (umowne) art. 7 TUE**

▪ **Stowarzyszenia z UE (formy)**

a. traktatowe / b. konstytucyjne / c. EOG / d. Stowarzyszenie krajów i terytoriów zamorskich – art. 198 – 204 TFUE

Podstawy konstytucyjne polskiego członkostwa w UE: zob. art. 89, 90 i 91 Konstytucji RP z 1997 roku